



ДЕРЖАВНА
СЛУЖБА
ЯКОСТІ ОСВІТИ
УКРАЇНИ

Загальнодержавне моніторингове дослідження якості освіти у закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану

Бриф за результатами моніторингу



In partnership with
Canada

alinea

Про моніторинг

Проведення загальнодержавного моніторингового дослідження якості освіти у закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану було ініційоване Міністерством освіти і науки України та Державною службою якості освіти для визначення та відстеження результатів навчання з української мови та математики (алгебри та геометрії) учнів та учениць 6 та 8 класів.

Моніторингове дослідження проводитиметься поетапно впродовж трьох років: перший етап — у травні 2023 року, другий етап — у травні 2024 року та третій етап — у травні 2025 року. Така системність забезпечить отримання даних про тенденції в загальній середній освіті України в умовах нестабільного освітнього процесу, спричиненого війною росії проти України, і дасть можливість за потреби оперативно реагувати на виявлені виклики.

У 2023 році моніторингове дослідження було реалізоване спільними зусиллями Державної служби якості освіти та її територіальних органів (здійснювали загальну координацію проведення моніторингу, комунікували із закладами освіти, організовували тестування, формували бази результатів тестування), Інституту освітньої аналітики (сформували репрезентативну вибірку учасників тестування), Українського інституту розвитку освіти (забезпечили проведення тестування на освітній платформі «Всеукраїнська школа онлайн»), проекту Уряду Канади «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe) (розробили діагностичні матеріали (тести) з української мови та математики для учнів 6-х та 8-х класів, провели аналіз даних і підготували звіт), Команди підтримки реформ Міністерства освіти і науки України.

Зміст тестів з математики (алгебри / геометрії) та української мови для учнівства 6-х та 8-х класів охоплював теми, що передбачені чинними навчальними програмами, розробленими на основі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти 2011 року.

Моніторингове дослідження проводилося онлайн на платформі Всеукраїнської школи онлайн (ВШО). З огляду на режим роботи закладу освіти тестування відбувалося в різних форматах: очно в приміщенні закладу освіти, дистанційно за місцем перебування учня / учениці та в змішаному форматі — частина учнів / учениць виконувала завдання очно в приміщенні закладу освіти, інша — дистанційно за місцем перебування.

Якщо тестування організовували очно в приміщенні закладу освіти, то воно проводилося на комп'ютерах закладу освіти та за потреби — на власних гаджетах учнів / учениць. У випадку проведення тестування за місцем перебування учнів / учениць, учасники / учасниці використовували власні комп'ютери / гаджети, а також інтернет.

Загалом у 6 класі участь у тестуваннях узяли 6189 здобувачів освіти, у 8 класі — 6188. Для аналізу результатів тестування були враховані дані лише тих учасників, які виконали всі частини тесту.

Окрім тестування, учасники моніторингу заповнювали онлайн-анкету, яка включала питання, що стосувалися повсякденного навчання учнів.

Характеристика інструментів моніторингу

Тест	Кількість частин у тесті	Кількість тестових завдань	Час на виконання, хв	Максимальна кількість балів за виконання	Кількість учасників, які виконали усі частини тесту	Кількість учасників, які пройшли анкетування
Математика, 6 клас	2	18	60	26	5652	4939
Українська мова, 6 клас	3	55	90	72	5683	4626
Математика, 8 клас	3	34	100	46	5473	4617
Українська мова, 8 клас	3	76	100	94 ¹	5645	4913

За проведенням тестування спостерігали педагогічні працівники, залучені територіальними органами Державної служби якості освіти. Спостереження проводилося очно або онлайн з урахуванням режиму роботи закладу освіти. У 6 класі було проведено 309 спостережень за

¹ Через функційні особливості платформи ВШО дані про виконання учасниками субтесту 1 не були включені до бази результатів тестування. Аналіз було здійснено за двома субтестами.

тестуванням з математики та 307 — з української мови, у 8 класі — 310 і 307 відповідно.

Для визначення рівнів досягнень учнів в оволодінні математикою та українською мовою на кінець 6-го та 8-го класів використано чотирирівневу шкалу, де виділено початковий, середній, достатній і високий рівні. Діапазони значень балів за виконання тесту для кожного рівня досягнень відповідають розподілу результатів учнів за таким відношенням: 0—15% від максимально можливої кількості балів — початковий рівень, 16—50% — середній, 51—85% — достатній, 86—100% — високий.

Загальні висновки про результати тестування

1. Результати моніторингу, отримані у 2023 році, — це «baseline», відправна точка. Про динаміку й тенденції можна буде говорити лише за результатами двох наступних етапів (2024 і 2025 рр.).
2. Більшість учнів 6 та 8 класів виконали тести на «середньому» рівні з математики та української мови, хоча учні 8-х класів демонстрували дещо вищі результати — більший відсоток тих, хто виконав тест на «достатньому» та «високому» рівнях.
3. Тести виявилися складнішими для вибірки, що проходила тестування в цьому році; хоча розробники тесту орієнтувалися на учня, що демонструє середній рівень результатів навчання й фактично не включали в тести складних завдань високого рівня.
4. Найскладнішими з математики для шестикласників були завдання, що стосувались основ геометрії — «Геометричні фігури та геометричні величини». В українській мові — це завдання з розділів «Фонетика. Орфоепія» та «Розвиток мовлення». Так, складними для шестикласників виявилися завдання на читання й розуміння тексту. Очевидною є нагальна потреба в надолуженні незасвоєного ще з початкової школи матеріалу для успішного навчання на наступних освітніх рівнях загальної середньої освіти.
5. Для восьмикласників найскладнішими з математики виявилися завдання з розділу «Рівняння та нерівності», а з української мови — теми, які є провідними в програмі навчання у 7-му та 8-му класах та яким відводиться значна увага — «Морфологія» та «Синтаксис». Здобуті до 8-го класу знання й уміння в учнівства є нестійкими й несистемними, що провокує значні проблеми в оволодінні змісту в наступних класах.
6. Учні і 6, і 8 класів краще вправлялися із завданнями когнітивного виміру «Знання», у яких для правильного виконання завдання визначальним було володіти певними знаннями. Такі завдання виконувала більша кількість учнів. А от із завданнями когнітивного виміру «Міркування» впоралася найменша кількість учнів.
7. Молодші учні (шестикласники) менш стійкі до різних чинників, які можуть впливати на результати навчання, ніж старші (восьмикласники).

8. Успішність виконання тестів з математики та української мови пов'язана з деякими демографічними, інституційними, соціально-економічними, методичними та суб'єктивними чинниками:

- **спостерігається зв'язок між успішністю та статтю учасників:** дівчата мають дещо вищі результати, ніж їхні ровесники-хлопці (зв'язку не помічено лише для математики в 6-му класі, тут хлопці та дівчата демонструють однакову успішність);
- **учні, які навчаються в міських школах, показують вищі середні результати, ніж учнівство, яке навчається в закладах освіти, розташованих у сільській місцевості.** З математики різниця в успішності більша, з української мови — менша;
- **справляє вплив на успішність і регіон, де розташований заклад освіти:** учасники моніторингу, які навчаються в столичних закладах, а також розташованих на сході країни, досягли вищих результатів порівняно з ровесниками з інших регіонів. Учнівство з південного регіону має нижчі показники за результатами виконання тестів;
- **учні, які вдома виконують домашні завдання (до 30 хв або до 1 год), демонструють кращі результати, ніж їхні ровесники, які взагалі не працюють удома;**
- **підтримка та мотивація від учителя впливає на успішність.** Кращі результати з української мови продемонстрували учасники, які отримують від учителя / учительки зрозумілі пояснення навчального матеріалу та зрозумілі вимоги щодо виконання завдань; мають змогу на уроках міркувати під час обговорення мовних тем. Між результатами тестування з математики та мотивуванням з боку вчителя спостерігається незначний статистичний зв'язок;
- **формат навчання.** Учні 6-х класів, які перебувають за кордоном, а також ті, що останній перед проведенням тестування семестр навчалися дистанційно, отримали дещо вищі результати. **На результати восьмикласників формат навчання має незначний вплив.** Для математики він становить 0,6 бала, для української мови — відсутній.

З огляду на те, що участь у моніторингу була добровільною, можна припустити, що дистанційно його проходили насамперед найбільш мотивовані учасники, які мають кращі соціально-економічні передумови. Вищу успішність мали ті учні / учениці, які в анкетуванні зазначили, що мають у своєму користуванні гаджет для навчання. Очевидно,

Шестикласники, які виконували тестування на власних гаджетах у звичному домашньому середовищі, були в більш комфортних умовах, і це могло також вплинути на результат.

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ З МАТЕМАТИКИ (АЛГЕБРИ / ГЕОМЕТРІЇ)

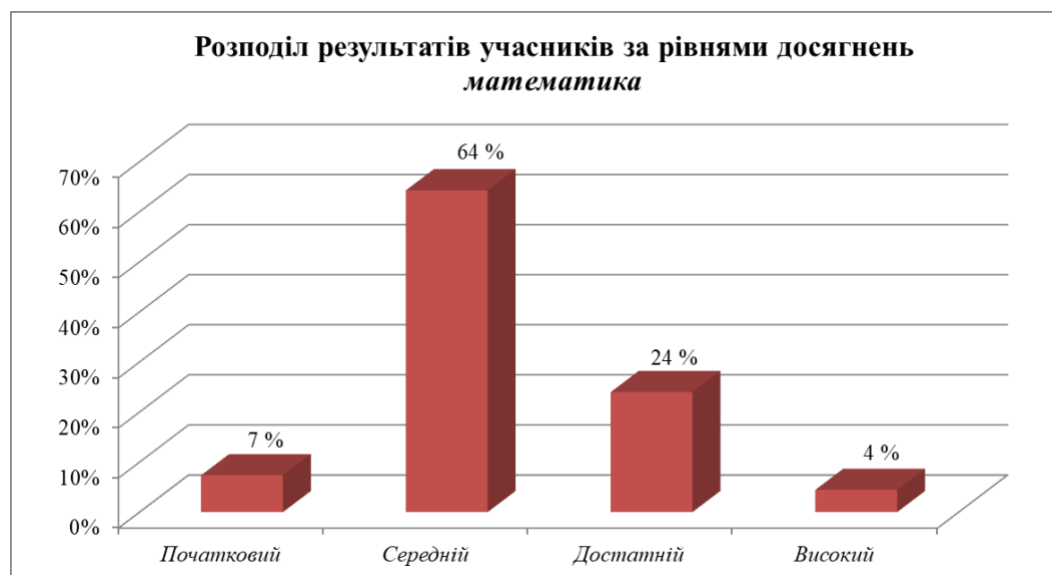
Рівень навчальних досягнень учасників з математики, 6 клас

За правильне виконання всіх завдань тесту з математики для 6 класу можна було отримати 26 тестових балів.

Учасники, які набрали від 0 до 3 балів, вважаються такими, що перебувають на початковому рівні досягнень з математики, від 4 до 13 балів — на середньому, від 14 до 22 балів — на достатньому, від 23 до 26 балів — на високому.

Тест виявився складним для учасників. Розробники тесту орієнтувалися на учня / ученицю, що демонструє середній рівень результатів навчання і фактично не включали у тест складних завдань високого рівня. Попри це, статистичний аналіз показав, що половина завдань виявилися для учасників складними і дуже складними, 39% — оптимальними.

Переважає більшість учасників тестування з математики (64%) отримала результати середнього рівня.



Розподіл учасників за рівнем досягнень з математики, 6 клас (за 4-рівневою шкалою, прийнятою в моніторинговому дослідженні)

Змістові та когнітивні виміри результатів тестування з математики, 6 клас

Найскладнішими для учасників з 6 класу виявилися завдання змістової лінії «Геометричні фігури та геометричні величини». Половина учасників не виконала жодного завдання цієї змістової лінії. І лише 7% учасників правильно виконали всі три завдання цієї змістової лінії.

Завдання на визначення площі квадрата в задачі з певною життєвою ситуацією виконали 16% учасників.

Коробка для піци у закритому вигляді має форму прямокутного паралелепіпеда, в основі якого лежить квадрат (див. малюнок). Яку найменшу площу повинна мати основа коробки, щоб у ній могла поміститися піца у формі круга радіуса 17 см?



А	Б	В	Г
136 см ²	289 см ²	1156 см ²	68 см ²

Найлегшими для учасників виявилися завдання змістової лінії «Робота з даними».

Найлегшими для учасників виявилися завдання когнітивного виміру «Знання», у яких для правильного виконання завдання визначальним було володіти певними знаннями. Наприклад, завдання на визначення рівняння з двома коренями чи на розташування чисел у порядку зростання.

Найскладнішими виявилися завдання когнітивного виміру «Міркування», у яких потрібно було моделювати певну життєву ситуацію та будувати певний ланцюжок міркувань для її розв'язання. Наприклад, завдання щодо купівлі певної послуги.



Успішність виконання завдань з математики за когнітивними вимірами, 6 клас

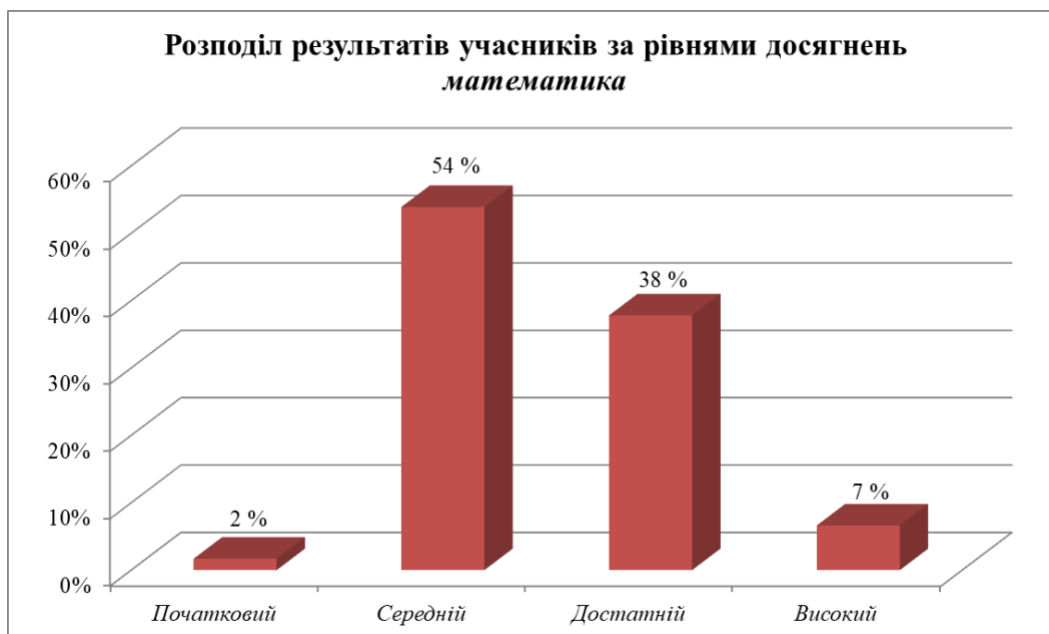
Рівень навчальних досягнень учасників з математики, 8 клас

За виконання тесту з алгебри / геометрії у 8 класі можна було отримати 46 балів.

Учасники, які набрали від 0 до 6 балів, вважаються такими, що перебувають на початковому рівні досягнень з математики, від 7 до 23 балів — на середньому, від 24 до 39 балів — на достатньому, від 40 до 46 балів — на високому.

Тест виявився оптимальним для учасників. Розробники тесту орієнтувалися на учня / ученицю, що демонструє середній рівень результатів навчання і фактично не включали у тест складних завдань високого рівня. Статистичний аналіз результатів виконання тесту показав, що майже половина завдань виявилася для учасників оптимального рівня складності, близько чверті — складні і так само близько чверті — легкі.

Більшість учасників тестування з математики (54%) отримала результати середнього рівня.



Розподіл учасників за рівнем досягнень з математики (алгебра та геометрія), 8 клас (за 4-рівневою шкалою, прийнятою в моніторинговому дослідженні)

Змістові та когнітивні виміри результатів тестування з математики, 8 клас

Найскладнішою для учасників з 8 класу виявилася група завдань змістової лінії «Рівняння і нерівності», найлегшою — група завдань змістової лінії «Числа і вирази».

Найлегшими для учнів 8 класу виявилися завдання когнітивного виміру «Знання», у яких для правильного виконання завдання визначальним було володіти певними знаннями. Наприклад, розпізнати геометричні фігури чи вид рівняння.



Успішність виконання завдань тесту з математики (алгебра та геометрія) за когнітивними вимірами, 8 клас

Найскладнішими для восьмикласників виявилися завдання когнітивного виміру «Міркування», у яких потрібно було моделювати певну життєву ситуацію та будувати певний ланцюжок міркувань для її розв'язання. Наприклад, доволі класичне завдання на моделювання ситуації зі швидкістю за / проти течії річки виконали 23% учасників.

8. Туристичну групу з бази А на моторному човні проти течії річки доставляють до пристані В (місце початку сплаву). З пристані В вони на надувних човнах сплавають по цьому ж маршруту до бази А зі швидкістю течії річки x км/год. Сплав маршрутом ВА займає на 90 хвилин більше, ніж на подорож маршрутом АВ, відстань між А і В становить 6 км, швидкість моторного човна – 15 км/год. Яке з наведених рівнянь відповідає умові цієї задачі?

А $\frac{6}{x} - \frac{6}{15-x} = 90$

Б $\frac{6}{15-x} - \frac{6}{x} = 1\frac{1}{2}$

В $\frac{6}{x} - \frac{6}{15-x} = 1\frac{1}{2}$

Г $\frac{6}{x} - \frac{6}{15} = 1\frac{1}{2}$

Д $\frac{6}{15-x} - \frac{6}{x} = 90$

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Рівень навчальних досягнень учасників з української мови, 6 клас

За правильне виконання всіх завдань тесту з української мови для 6 класу можна було отримати 72 тестових бали. Відповідно до чотирьох визначених у дослідженні рівнів досягнень з української мови (початковий (0—11 балів), середній (12—36 балів), достатній (37—60 балів) і високий (61—72 бали)), шестикласники-учасники моніторингу розподілилися нерівномірно.

Найбільша частка учнівства (66%) отримала результати середнього рівня, тобто ці учні змогли набрати від 12 до 36 балів із 72 можливих. Натомість учасників з початковим рівнем (від 0 до 11 балів із 72 балів) і високим (від 61 до 72 балів) — усього 1% та 2% відповідно. Таким чином, трохи більше третини шестикласників (34%) засвідчили успішність з української мови на достатньому та високому рівні (за шкалою рівнів, прийнятою в моніторинговому дослідженні).



Розподіл учасників за рівнем досягнень з української мови, 6 клас (за 4-рівневою шкалою, прийнятою в моніторинговому дослідженні)

Тест, навіть попри його відносну плановану легкість, виявився дещо складним для вибірки учасників моніторингу. Зі статистичного погляду середня складність тесту з української мови становить 44%, тобто він є оптимальним за складністю.

Змістові виміри результатів тестування з української мови, 6 клас

Тестові завдання, що стосувалися в тесті з української мови окремих змістових ліній, шестикласники виконували з різною мірою успішності. Як показано на рисунку нижче, найлегшими для учнів були завдання, що стосувалися змістової лінії «Будова слова. Словотвір»: у середньому 65% шестикласників змогли виконати ці завдання. Найнижча ж успішність пов'язана з виконанням завдань з розділів «Фонетика. Орфоепія» та «Розвиток мовлення»: тих учасників тестування, для яких ці завдання були посильними, у середньому було близько третини (по 34%). Не надто краща ситуація й із завданнями змістових ліній «Орфографія» та «Морфологія», тут у середньому менше половини учнів / учениць (по 42%) були здатні показати сформованість відповідних умінь і навичок.



Середня складність завдань тесту з української мови за змістовими лініями, 6 клас

Найскладнішими для шестикласників виявилися завдання на читання й розуміння тексту (змістова лінія «Розвиток мовлення»). Посильним лише для 11% учасників моніторингу стало завдання, яке передбачало сформованість уміння робити висновок про мету тексту, тобто робити оцінку того, чого автор досягає, пропонуючи свій текст читачам.

Мета тексту –

- пояснити особливості детективного жанру
- докладно переказати зміст книжкової серії
- спонукати до читання книжок на сайті
- переконати купити паперові книжки

Найпростішим для шестикласників було завдання, яке передбачало з'ясування значення широковживаних фразеологізмів, з ним упоралося майже $\frac{2}{3}$ учнів / учениць.

Значення «бути під загрозою». має вжитий у тексті фразеологізм

- датися до рук
- опинитися за ґратами
- бути не по зубах
- висіти на волосині

Найскладнішим у всьому тесті виявилось завдання, що було дещо «теоретичним», бо передбачало загальне уявлення учасників моніторингу про функції різних типів словників. Виявляється, лише 12% учнів / учениць вільно орієнтуються в питанні різних типів словників (набрали максимально можливі 4 бали), водночас понад 50% учнів / учениць знаються лише на одному-двох типах лексикографічних джерел, а майже третина учнів / учениць узагалі не спроможна розпізнати словник за його функційним / практичним призначенням.

Зауважимо, що робота зі словниками починається ще в початковій школі й далі лише посилюється в 5-му та наступних класах, але, як бачимо, це не дало значних результатів у випадку з учнівством, яке брало участь у моніторингу. Такий результат, на жаль, може свідчити про те, що насправді під час навчання української мови відсутня реальна методично виважена й послідовна діяльність у напрямі формування в дітей звички працювати зі словниками чи бодай усвідомлено звертатися до них, коли виникає в тому потреба.

Поміркуйте, які словники знадобляться, щоб відповісти на запитання щодо наведених слів. Установіть відповідність.

1 Як правильно наголошувати слово **загадка**?

Б орфоепічний словник ▼

2 Як правильно писати слово **врешті-решт**?

В орфографічний словник ▼

3 Що означає слово **нумізматика**?

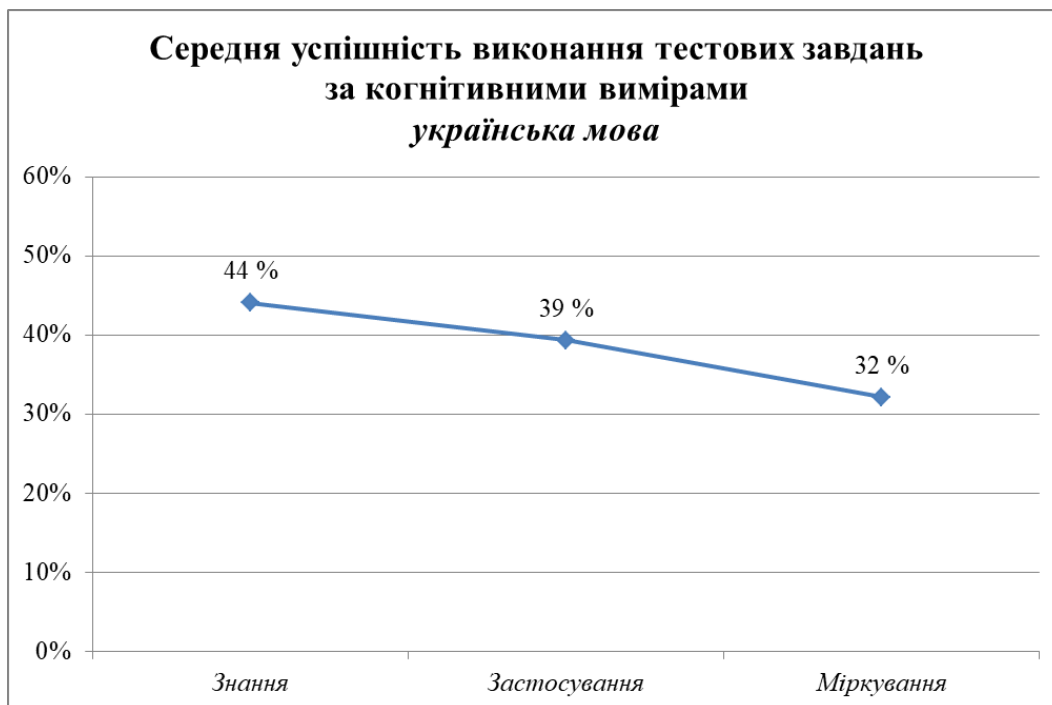
Г тлумачний словник ▼

4 Скільки коренів має слово **давньоруський**?

А морфемний словник ▼

Результати виконання завдань за специфікою когнітивного виміру, 6 клас

Усі завдання в тесті з української мови експерти класифікували за специфікою когнітивного виміру того чи іншого завдання (знання, застосування й міркування). Середні значення виконання завдань з різним провідним когнітивним виміром наведено на рисунку нижче.



Середня складність завдань тесту з української мови за когнітивними вимірами, 6 клас

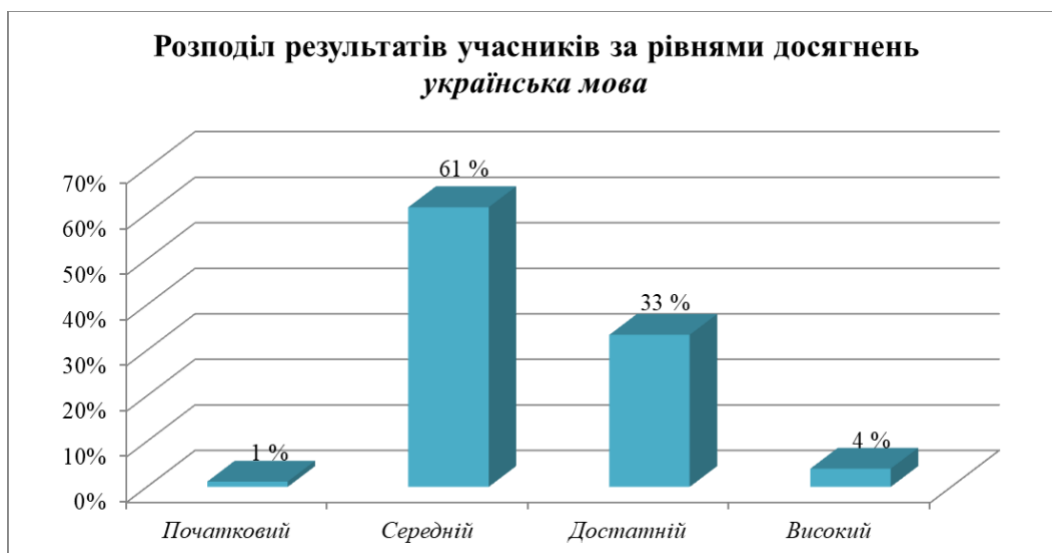
Як свідчать дані, тестові завдання на знання виявилися найлегшими для учасників моніторингу: у середньому 44% шестикласників могли дати раду з тими завданнями, де необхідно було щось пригадати або виявити сформованість елементарного вміння застосувати відоме на типовому мовному матеріалі. Водночас цілком очікувано, що когнітивно складніші завдання на міркування виявилися й у середньому більш складними з погляду того, яка частка учнів / учениць могла їх успішно виконати: лише для близько третини учасників ці завдання були посильними.

Рівень навчальних досягнень учасників з української мови, 8 клас

За правильне виконання всіх завдань тесту з української мови для 8 класу можна було отримати 53 тестових бали.

Відповідно до чотирьох визначених у моніторинговому дослідженні рівнів досягнень з української мови (початковий (0—8 балів), середній (9—27 балів), достатній (28—45 балів) і високий (46—53 бали)), восьмикласники розподілилися нерівномірно.

Найбільша частка учнівства (62%) отримала результати середнього рівня, тобто ці учні / учениці змогли набрати лише половину балів з 53 можливих. Натомість учасників з початковим рівнем (від 0 до 8 балів із 53) і високим (від 46 до 53 балів) — усього відповідно 1% та 4%. Таким чином, ледь трохи більше ніж третина учнів, які закінчили 8-й клас, засвідчила успішність з української мови на достатньому та високому рівні (за шкалою рівнів, прийнятою в моніторинговому дослідженні).

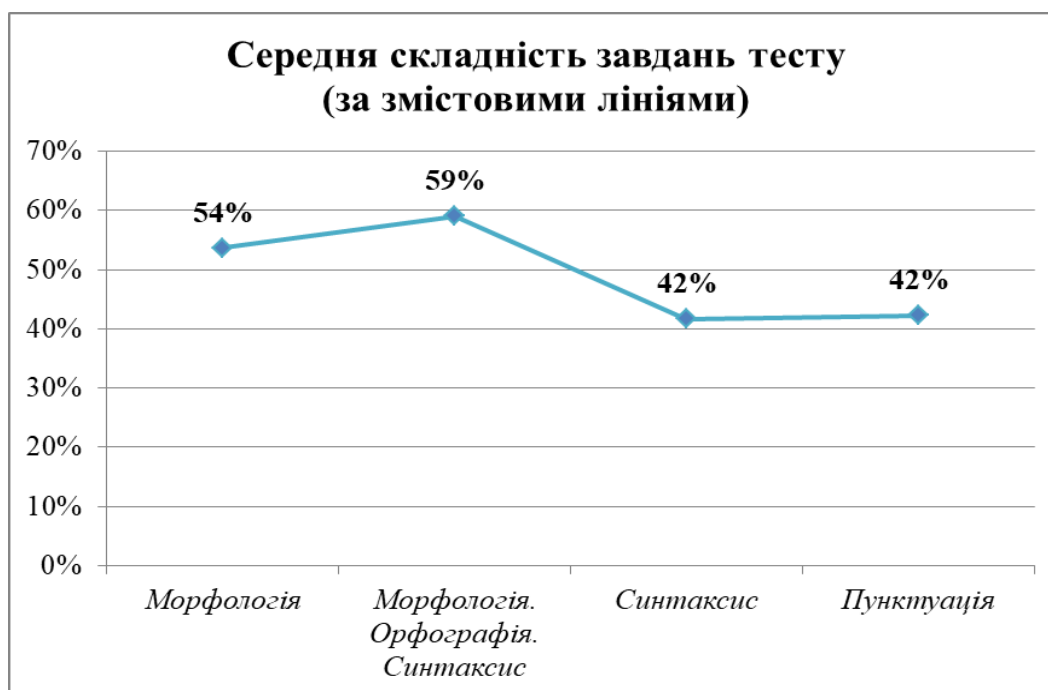


Розподіл учасників за рівнем досягнень з української мови, 8 клас (за 4-рівневою шкалою, прийнятою в моніторинговому дослідженні)

Тест виявився дещо складнішим для вибірки 8-класників, ніж передбачалось експертами. Більше половини тестових завдань (51%) виявилися для вибірки восьмикласників оптимального рівня складності (з ними могли дати раду від 40% до 59% учнів), складними були 37%, натомість завдань, успішно впоратися з якими змогли 60% учнів і більше, було всього 11%. Попри це, середня складність тесту з української мови є оптимальною й становить 44%.

Змістові виміри результатів тестування з української мови, 8 клас

Тестові завдання, що стосувалися в тесті з української мови окремих змістових ліній, восьмикласники виконували з різним ступенем успішності. Як показано на рисунку нижче, найлегшими для учнів були завдання, що стосувалися умовно виділеної змістової лінії «Морфологія. Орфографія. Синтаксис»: у середньому майже дві третини восьмикласників (59%) змогли виконати ці завдання. Найнижча ж успішність пов'язана з виконанням завдань із взаємопов'язаних розділів «Синтаксис» і «Пунктуація»: тих учасників тестування, для яких ці завдання були посильними, у середньому було по 42%.



Середня складність завдань тесту з української мови за змістовими лініями, 8 клас

Як зазначалося, завдання змістової лінії «Синтаксис» виявилися найскладнішими для восьмикласників, хоча, варто зауважити, саме ця тематика є провідною в програмі навчання з української мови у 8-му класі.

У тесті з української мови для восьмикласників майже третина завдань (12) стосувалася змістової лінії «Пунктуація», адже саме цьому аспекту відводиться значна увага як у 7-му класі під час вивчення, наприклад, дієслівних тем, так, безперечно, й у 8-му, коли вивчають синтаксичну організацію простих речень, а відповідно і їх пунктуаційне оформлення.

Загальна тенденція засвідчує, що майже половина учнівства 8-х класів спроможна дати раду з реченнями, де треба пунктуаційно правильно оформити речення з відокремленими обставинами, вираженими дієприслівниковими зворотами. Хоча й тут спостерігаються труднощі, щойно завдання ускладнюється, як-от у завданні З_14, із яким упоралося лише 34% восьмикласників.

Прочитай речення.

Розкопуючи й досліджуючи десятки стародавніх курганів степової України (1) визначний археолог Борис Мозолевський виявив скарби культури скіфів (2) і (3) знайшовши золоту пектораль (4) увійшов в історію світової науки.

Коми треба ставити на місці всіх цифр, ОКРІМ

1

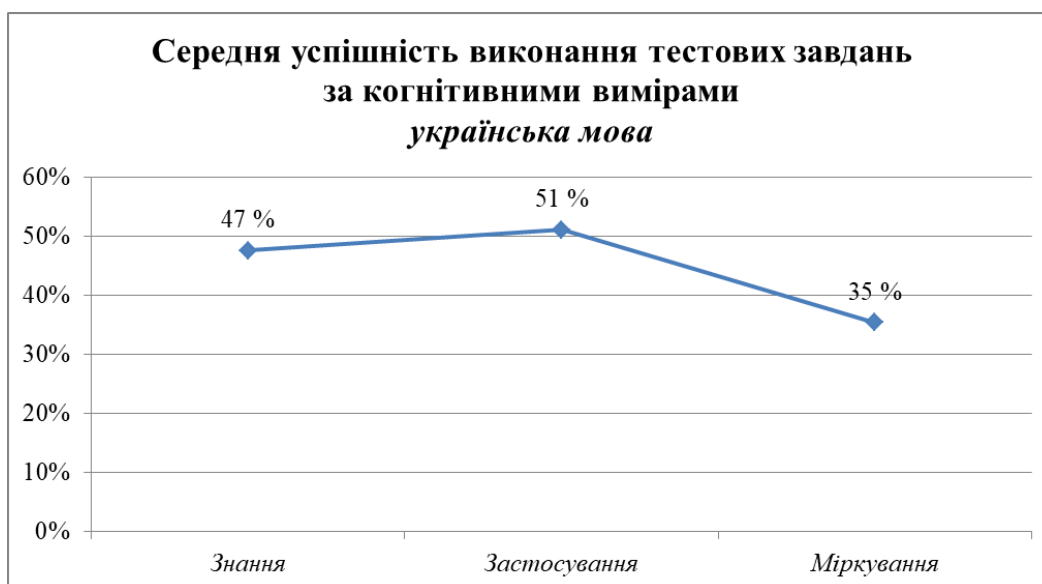
2

3

4

Результати виконання завдань за специфікою когнітивного виміру, 8 клас

Найскладнішими для восьмикласників були завдання, які передбачали певний ступінь аналітичності під час роботи з мовними одиницями. Із цими завданнями в середньому була спроможна впоратися трохи більше ніж третина учнів / учениць. Натомість найлегшими для учасників моніторингу виявилися завдання, що передбачали застосування знань на певному мовному матеріалі. Частково це можна пояснити тим, що серед завдань на застосування були прості завдання, що передбачали мінімальну обізнаність із певним мовним явищем.



Середня складність завдань тесту з української мови за когнітивними вимірами, 8 клас

ВПЛИВ РІЗНИХ ЧИННИКІВ НА РЕЗУЛЬТАТИ З МАТЕМАТИКИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Інформацію про так звані контекстні чинники (демографічні, інституційні, соціально-економічні, методичні тощо) у межах моніторингу було отримано з двох джерел: з інформації про учнів-учасників / учениць-учасниць моніторингу, що була надана закладами освіти, та з інформації, отриманої за підсумками анкетування учнів / учениць.

Під час проведення аналізу впливу різних контекстних чинників на досягнення з математики та української мови використовувалася шкала 1—12. Наголосимо, що ця шкала не еквівалентна чинній 12-бальній критерійній шкалі оцінювання результатів навчання здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти, де кожний бал має певне змістове наповнення щодо рівня оволодіння українською мовою.

Вплив статі

У шостому класі хлопці та дівчата в середньому показали однакову результативність виконання тесту з математики: 5,55 та 5,54 бала відповідно. Успішність учнівства з української мови пов'язана з чинником статі: середні результати шестикласниць (6,98) вищі за середні результати їхніх ровесників-хлопців (6,66).

У восьмому класі успішність дівчат з математики та української мови вища, ніж у хлопців, на 0,4 та 0,41 бала відповідно.

Вплив регіону

Щоб визначити чи відрізняються результати моніторингу з урахуванням регіону навчання учасників, було виокремлено 5 регіонів: Схід, Захід, Північ, Південь, Центр і м. Київ.

Учні / учениці 6-х та 8-х класів, хто навчався в закладах освіти східних областей чи міста Києва, показували більш ніж на 1 бал (за шкалою 1—12) вищі результати тестування з математики, ніж інші учасники.

Різниця в успішності з української мови дещо менша, але тенденція зберігається. Шестикласники, які навчалися в закладах освіти м. Києва та східних областей, мають вищі середні результати, натомість учнівство з Півдня, навпаки, — нижчі, порівняно зі своїми ровесниками з інших регіонів.

Різниця між найвищим і найнижчим середнім результатом за регіонами (м. Київ і Південь) становить ледь не 1 бал.

Серед учнівства 8-х класів різниця в успішності з української мови з урахуванням регіону навчання найменша. Вона становить 0,79 бала між найвищим і найнижчим середнім результатом за регіонами (м. Київ і Південь).

За оцінками вчителів, близько 30% учнів / учениць не мають постійного доступу до освітнього процесу в умовах війни, з-поміж регіонів — найбільше на Півдні — 40% (з дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни).

Вплив типу населеного пункту

Учасники, які навчаються в місті, отримали дещо кращі результати за тестування, ніж ті, які навчаються в селі. Серед шестикласників спостерігається більша різниця в результатах з математики, ніж з української мови. З математики медіанне значення результатів сільських учнів / учениць — 5,08 бала, міських — 5,87 бала. З української мови — 6,57 та 6,93 бала відповідно.

Та сама тенденція спостерігається і щодо результатів учнів / учениць 8 класу.

Вплив місця проживання

Учасники, які вимушено проживають за кордоном, отримали дещо кращі результати за підсумками тестування, порівняно з тими, хто перебуває в Україні. Серед шестикласників різниця в результатах тестування з урахуванням місця проживання більша з математики і становить 1,54 бала, з української мови — 0,54 бала.

Результати тестування з математики восьмикласників, які вимушено проживають за кордоном, на 0,4 бала вищі, ніж у їхніх ровесників, які перебувають в Україні. З української мови залежність результатів восьмикласників від місця проживання не простежується.

Вплив типу закладу освіти

Шестикласники, які навчаються в гімназіях, досягають незначно вищих результатів з української мови, ніж їхні ровесники з інших типів закладів. Із результатами з математики чинник типу закладу освіти не пов'язаний. Слід зазначити, що інтерпретація даних щодо типу закладів освіти ускладнена

тим, що саме зараз в Україні триває зміна типів закладів загальної середньої освіти. Тому «ліцей» чи «гімназія» в різних конкретних випадках можуть мати різний зміст.

Серед учнів / учениць 8-х класів значимої залежності успішності виконання тестів з математики та української мови від типу закладу освіти не виявлено.

Вплив статусу ВПО

Учні / учениці 6-х та 8-х класів, які мають статус внутрішньо переміщеної особи, отримали дещо кращі результати тестування, ніж інші їхні однолітки. Водночас не зафіксовано впливу цього показника на результати восьмикласників з української мови.

Вплив режиму роботи закладу освіти

Шестикласники, які у другому семестрі 2022/2023 н. р. навчалися дистанційно, мають кращі результати на тестуванні з математики, ніж решта учасників, які навчалися очно чи змішано (на понад 1 бал). З української мови тенденція зберігається, однак різниця в результатах тих, хто навчався дистанційно і змішано, менша — 0,36 бала.

На результати восьмикласників режим роботи закладу освіти має незначний вплив. Для математики він становить 0,6 бала, для української мови — відсутній.

Вплив обізнаності у сфері ІТ

Ті учасники, які підтверджували наявність у себе певних ІТ-навичок, отримали дещо кращі результати за підсумками тестування, ніж ті, хто зазначав про свій низький рівень володіння такими навичками.

Ті учасники, які мають комп'ютер, мобільний телефон, ноутбук чи планшет, друковані книги та інші матеріали, необхідні для навчання, отримали дещо кращі результати на тестуванні, ніж ті, хто їх не має.

Це стосується учнів / учениць і 6, і 8 класу.

Вплив соціально-економічних чинників

Соціально-економічний статус учнівства певною мірою позначається на успішності з української мови: більш забезпечені шестикласники мають кращі передумови для успішності в навчанні.

Аналіз зв'язку цих чинників з успішністю з математики та української мови засвідчує, що ті учні / учениці, які мають будь-який гаджет(и) у власному користуванні, зокрема для навчання, отримали дещо вищі результати,

однак все ж найбільш суттєва різниця спостерігається між успішністю учнів / учениць, які вдома мають друковану літературу, та тими, які цього не мають.

Значущої різниці між результатами учнів / учениць із різними умовами для навчання не виявлено, хоча все ж ті шестикласники, які мають власну кімнату, отримали кращий результат на тестуванні з математики та української мови.

Вплив роботи над домашнім завданням

Тривалість виконання шестикласниками домашнього завдання з математики та української мови не вплинула на успішність виконання тесту. І ті, хто витрачає більше чи менше двох годин, і ті, хто витрачає близько години, і ті, хто витрачає менше 30 хвилин на виконання домашнього завдання, упоралися з тестом приблизно однаково. І лише ті, хто зазвичай не виконують домашні завдання з математики, отримали гірші результати на тестуванні.

Тривалість виконання восьмикласниками домашнього завдання з математики впливає на успішність виконання тесту. Ті учасники, хто витрачає більше часу на виконання домашнього завдання, отримали кращі результати на тестуванні.

Вплив додаткової підтримки

Дещо кращі результати тестування з математики отримали ті восьмикласники, які відповіли, що звернуться до свого репетитора, якщо буде щось незрозуміло на уроках математики. Дещо гірші результати тестування отримали ті учасники, які відповіли, що ні до кого не звертаються в такій ситуації.

Серед шестикласників значимого зв'язку між відповідями на питання про те, до кого вони звертаються про допомогу, якщо їм щось незрозуміло на уроках, і успішністю виконання тесту немає. Водночас ті, хто звертається за підтримкою до батьків та репетиторів, мають трохи вищі результати.

Вплив ставлення учнівства до предмета «Українська мова» (6 клас)

Дещо кращі результати з української мови мають учні, які:

- отримують від учителя / учительки зрозумілі пояснення навчального матеріалу та зрозумілі вимоги щодо виконання завдань;

- мають змогу на уроках міркувати під час обговорення мовних тем;
- позитивно ставляться до предмета «Українська мова» й оцінюють себе як вправних у цій галузі осіб.

Гірші результати показують ті учні, які відчують страх перед уроками української мови, вважають їх нудними або такими, що псують настрій (засмучують), а також ті, які не вважають українську мову своєю сильною стороною і які, за змоги, краще б не відвідували ці уроки взагалі.